Na počátku mluvil Bůh

Původ materiálu
Jiří Bureš
Pořadí v lekci
2

Téma

Svět je místo, které moudře založil Bůh. Celý svět má oslavovat Boha.

Cíle

- Prožijeme s dětmi radost z neděle, kdy máme čas na sebe, přírodu i na Boha (předškolní děti).
- Děti pochopí stvoření „v sedmi dnech“ jako dar dobrého řádu, který nemáme ničit (školní děti).
- Děti si propojí současné chápání světa s chválou Boha, stvořitele všeho (starší děti).

2.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 1,1–2,3

2.1.1 Výkladové poznámky

- Doba vzniku: Izraelci jsou v babylónském vyhnanství, Jeruzalém je pobořen, Chrám zničen. Když není o co se opřít, vzniká vyznání, že Bůh je Pánem dějin a založil celý svět. Nic se mu nemůže vymknout z rukou.
- Stvořit: Sloveso, které užívá Bible jen o Bohu. Nikdo jiný nemůže způsobit, aby vůbec něco bylo, založit vesmír z ničeho. Bůh je vlastně jediný „originální tvůrce“. Naštěstí má člověk licenci.
- Stvoření slovem: Bůh tvoří slovem, v Bibli je Boží (sebe)sdělení základním činem spásy (viz Janovo evangelium, 1. kapitola).
- Struktura textu odpovídá jeho sdělení: Stvoření je naplněno dobrým (krásným) řádem. Je dobrým místem pro člověka. Všechno má vymezeno svůj prostor, voda i vzduch, moře i pevnina. Každý prostor je svěřen svým „živáčkům“, obyvatelům.

Bůh vymezuje životní prostory	Bůh naplňuje prostor obyvateli	Bůh žehná a posvěcuje
(1.–3. den)	(4.–6. den)	(7. den)
1. den a) světlo (den) b) tma (noc)	4. den a) slunce, aby vládlo ve dne b) měsíc a hvězdy, aby vládly v noci	7. den Boží „odpočinutí“ Svatý a požehnaný den, kdy se člověk raduje spolu se svým Stvořitelem a děkuje mu.
2. den c) nebeská klenba d) vody nahoře a dole	5. den c) ptáci d) vodní tvorové	
3. den e) souš f) zeleň, stromy a byliny	6. den e) dobytek, plazi, zvěř f) člověk, který má byliny za pokrm	

- Korunou stvoření, jeho vrcholem je šabat/sobota, (hebr. odpočinutí) — ne člověk (srv. J. Moltmann). Odpočinutí není nicnedělání, je to den obnovy stvoření, jeho posvěcení, oslava Stvořitele.
- 7. den naznačuje rytmus, opakování. Bůh žehná světu a posvěcuje ho svým Duchem stále. Nám dává každý sedmý den, abychom to směli naplno vnímat a prožít při bohoslužbě.
- Bůh „viděl, že je to dobré“ zazní v příběhu 7× (o světle, o souši a moři, o zeleni, o nebeských tělesech, o mořských tvorech, o zvířatech, o člověku „velmi dobré“). Jsou to věci, které máme rádi, Bůh si přál svět pro člověka.

- Bůh stvoří i temná místa. Tma a vody nahoře a dole (ze 2. dne) nejsou označeny jako dobré. Svět má svoje propasti, které ohrožují život. I ty jsou zde z Boží vůle, ale podléhají Boží moci.
- Světlo. Jen o světle se říká, že je dobré, a proto je odděleno od tmy. Bůh si cenní světlo víc než tmu. Pravdu, život, lásku více než lež, strach a smrt. Srv. naplnění v Ježíšově příběhu („V něm byl život, a život byl světlo lidí… a tmy jej nepohltily“, J 1,4–5).
- Člověk je jeden kamínek z velké mozaiky stvoření, i když ten nejdůležitější, „velmi dobrý“. Má také svůj svěřený prostor, nemá tedy ničit místa určená jiným tvorům (moře, vzduch, pevninu). Člověk má mnoho společného se zvířaty, je s nimi stvořen ve stejný den (Bible tak připomíná, pro naši pokoru, že člověk je „jen vylepšený savec“). Nadání člověka je ovšem jedinečné: být Božím obrazem (více viz další lekce).

2.1.2 Úskalí

Věda a stvoření (pro učitele starších dětí)

Příběh o stvoření se stal v minulých desetiletích bojištěm, kde se střetává část vědců a část křesťanů o spolehlivost Písma a víry. Ohniskem sporů je přírodní evoluce nebo vznik vesmíru. Je to nedorozumění z obou stran: poctivý vědec nemůže říct nic o Bohu; křesťan zase ví, že Boží slovo nesoupeří s nějakou jinou, menší pravdou o světě. Tématem Písma je spása člověka, ne jaderné reakce nebo změny DNA. Gn 1 říká o vzniku vesmíru a vývoji přírody a člověka tu první a nejdůležitější věc: že veškerá skutečnost má základ v Bohu a že jejím cílem a určením je Boží oslava.

Musíme počítat s tím, že děti starší 10 let se už se spornými otázkami setkaly. Pokud o nich budeme mlčet nebo je shodíme ze stolu s tím, že „to je něco jiného“, zanecháme je v nejistotě, že řeč o víře je možná jen v NŠ, jinde se mluví jinak. Starší děti by měly mít příležitost pochopit, jak jsou fakta, která se dozvídají ve škole, o vzniku světa a života, slučitelná s příběhem o stvoření — jinak je vydáváme zmatku a pochybnostem.

K tématu se pro jeho rozsah vrátíme na web katecheze.evangnet.cz (starší přípravky Martiny Kadlecové a Michala Kitty — http://bit.ly/1H3Dq03, resp. http://bit.ly/1RLRoqI).

2.1.3 Odkazy

Alternativní úlohy

Vries, Tinie de: Tím vše začíná. Amsterdam: Nederlandsche Zondagsschool Vereeniging, 1989; s.12–13.

Eder, Margot — Muroňová, Eva — Havel, Tomáš Cyril: Aby malé bylo velké. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2008.

Linden, Nico ter: Povídá se... podle Tóry. Benešov: Eman, 2015; s. 13–16.

Balcar, David — Gallus, Petr — Šorm, Zdeněk — Férová, Lydie: Dvakrát měř, jednou věř. Průvodce světem víry pro náctileté. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2012.

Loosli-Amstutz, Dorothea: Příroda je Boží dar. Kokonín: Česká křesťanská environmentální síť, 2014.

Odkazy na další přípravky a jiné materiály najdete pod příslušnou kapitolou (2.1.3) na adrese http://goo.gl/NKLnVF.

Další literatura

Vácha, Marek Orko: Návrat ke stromu života. Brno: Cesta, 2005.

Vácha, Marek Orko: Tančící skály. Brno: Cesta, 2003.

Strobel, Lee — Suggs, Rob: Kauza stvořitel pro děti. Praha: Samuel, 2007.1

Moltman, Jürgen: Bůh ve stvoření. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999.

2.2 Pro děti

2.2.1 Předškolní děti

Prohlédněte si obrázky. Co na něm vidíte? (Ptáček, ryba, slunce, lidi.) Máte taky doma nějaká zvířátka (hračky)? Máte i nějaké živé zvíře? Jak si s ním hrajete? Kdo o něho pečuje? Jak?

Zvířata, která máme na obrázku, možná znáte. Ta ryba je kapr, ptáček je vrabec. Zvířat je ještě mnohem víc... (jmenujeme zvířata, která děti zmínily). Všechna se hýbou, běhají, létají, plavou (jmenujeme aktivity, které děti zmínily). Všem dává život Pán Bůh.

Ale to není všechno. Zvířata potřebují své místo. Kapr potřebuje, aby měl kde plavat a převalovat se. Vrabec potřebuje, aby měl kde poletovat a shánět drobečky. Děti potřebují,

aby mohly běhat a dělat kotrmelce. Pán Bůh to ví. (Položíme na stůl papír s barevnými plochami a klademe postupně jejich obyvatele na místo.) A tak udělal vodu pro kapry, udělal vzduch pro vrabčáky, udělal trávu a stromy pro zvířata i pro děti. Udělal také oblohu pro slunce. Všichni mají své místo. Je to moc dobré.

(Vyzvěte děti, aby doplnily zvířata, ryby, nebeská tělesa [tj. připravené obrázky nebo figurky] vždy do toho prostoru, kde je jejich místo. Děti necháváme vybrat a rozmístit jedno po druhém. Na závěr společně pozorujeme celý obraz a pojmenováváme obyvatele.)

Co má Pán Bůh ještě udělat? Chybí něco?

(Přemýšlíme spolu s dětmi, co by ještě mohlo v obraze být, i když to nemáme na obrázku. Všímáme si, jak je svět krásně zaplněný živáčky, od vody až po nebe.)

Všude je život. Pán Bůh viděl slunce, jak září na obloze, kapry, jak se převalují v rybníku, vrabce, jak poletují a shánějí drobečky. Viděl také rodiče, jak jdou ráno do práce, i děti, jak míří do školky a do školy. Bylo to moc dobré. A přece ještě něco chybělo. Protože nikdo neměl čas, nikdo se nezastavil a nepodíval po vrabcích ani po kaprech. Všichni pořád spěchali. A proto udělal Pán Bůh ještě jednu věc:

(Zapálíme svíci a postavíme ji doprostřed [symbol zklidnění a soustředění, resp. bohoslužby]. Vhodný může být také velký a výrazný květ, symbol krásného stvoření.)

Udělal den klidu. Ať v ten den nikdo nepracuje a nechodí do školky. Ať si všichni sednou spolu k obědu, a potom se jdou třeba podívat k rybníku na kapry, nebo nadrobí chleba vrabcům. Ať na to mají čas.

My tento den slavíme dnes, v neděli. Celá rodina je spolu: maminka, tatínek i děti. Máme čas. A Pán Bůh má také čas, být s námi. Proto jdeme na bohoslužby, zpíváme písně a děkujeme mu. Neděle je vzácný den pro člověka, pro zvířata, kapry i vrabce.

Pomůcky

Větší papír (balící), rozdělený paprskovitě na čtyři barevné plochy: tmavě modrá — voda, světle modrá — vzduch, zelená — země, světle žlutá/bílá — nebe; obrázky kapra, vrabce, slunce, lidí (viz http://goo.gl/NKLnVF); svíce, sirky; menší vystřihnuté obrázky zvířat, ptáků,

měsíce, hvězd, komet (z dětských her, nebo třeba stará pexesa) — vhodné, nikoli nutné.

2.2.2 Mladší školní děti

Hádanka

(Ještě před začátkem leží Bible uprostřed skupiny, otevřená na první straně.)

Erika se zarazila a ukázala na stůl. „Vy čtete Bibli?“. Bible ležela na stole pana Vetchého, jejich souseda z domu. Protože špatně chodil, Erika mu občas zanesla nákup.

„Jakpak jsi poznala, co to je za knihu?“ zeptal se.

„Znám ji z kostela. Chodíme tam s tátou v neděli,“ řekla Erika. „A to ji jako čtete celou znova od začátku?“ ukázala na rozevřenou stranu.

„Ale kdepak,“ usmál se starý pán. „Ten příběh z prvních stránek mám moc rád. Čtu ho často. Znáš ho?“ Erika zavrtěla hlavou. „A nechceš si to přečíst se mnou?“ (Vezmeme Bibli a čteme, Gn 1,1–5.)

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůní byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. I řekl Bůh: ‚Buď světlo!‘ A bylo světlo. Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.“

(Odložíme Bibli, položíme doprostřed list s nápisem 1. dne a potom další během vyprávění — zatím volně do prostoru.)

Erika napjatě poslouchala, jak pan Vetchý čte o druhém dnu, kdy bylo stvořeno nebe a moře. Ve třetím dni přišla na řadu pevná zem, která se na Boží příkaz pokryla zelení a stromy. Ve čtvrtý den Bůh stvořil slunce a měsíc, v pátý ryby a ptactvo, potom zvířata a člověka. A právě když starý pán přečetl: „Byl večer a bylo jitro, den šestý,“ zamumlala náhle Erika: „To je ale divné“.

„Co ti připadá divné?“ zvedl hlavu starý pán.

„Ty dny jsou divné. Copak tráva a stromy vyrostou během jednoho dne? A ryby naplní moře? Navíc, ve škole nám říkali, že země vznikala postupně a strašně dlouho. A stejně i zvířecí druhy. S těmi dny je tam zmatek,“ ukázala na Bibli.

„Tak zmatek, říkáš.“ Pan Vetchý se vůbec nezlobil, Erice se dokonce zdálo, že ho rozhovor baví. „A co kdybych ti řekl, že je to přesně naopak. Že je v tom systém a že —“ Starý pán se najednou zarazil. „Vlastně bys na to mohla přijít sama. Ty dny jsou taková hádanka. Přečti si doma příběh znovu a zapiš si každý den na jeden papír.“

„A pak najdu ten systém?“ Erika hádanky zbožňovala. Položila nákup a byla ze dveří pryč.

Bůh dává místo každému tvoru

(Je možné krátce spolu s dětmi přemýšlet nad „hádankou“.)

Na druhý den brzy odpoledne už zvonila u dveří. „Mám to!“ hlásila pyšně a rozložila papíry na stůl. „Je to jednoduché. Nejdřív jsem nechápala, jaktože země vznikne dřív, než slunce? A ptáci dřív, než zemská zvířata? Ale pak mě napadlo, že slunce patří ke světlu a měsíc k noci. Ptáci k obloze a ryby do moře… Ty dny spolu souvisí!

A Erika rychle rozkládala papíry:

(Rozkládáme postupně papíry, uspořádaně.)

„První tři dny Bůh tvoří místa. A v každém udělá pořádek a rozdělí ho. Nejprve uvolní prostor světla ve tmě. Potom rozdělí moře a oblohu. A nakonec oddělí suchou zem, která se zazelená. A teď pozor, vrátíme se na začátek. Další tři dny se v každém prostoru někdo zabydlí. Slunce vládne ve dne, měsíc v noci. Ryby ovládnou moře, ptáci nebe. Nakonec zvířata a člověk zabydlí zelenou zemi.

„Takže v Bibli je svět popsaný trochu jako dům. Tři prostory, každý je rozdělený na dvě části. A v každé části bydlí jiní obyvatelé a taky člověk má svoji. Tak co?“, zářila Erika, „uhodla jsem hádanku?“

„Výborně! Ten příběh nám říká, že svět je vlastně krásný systém a řád. Je to domov pro různé tvory. Každý v něm má od Boha své místo a to mu má stačit.“ Pan Vetchý si povzdechl. „Kéž by to lidi uměli, netlačit se všude.“

Sedmý den

„Ale ještě ti chybí poslední kousek hádanky.“

„No jo, ten sedmý den. Bůh už jenom odpočinul a nic nedělal. To se tam vůbec nehodí.“

„Ale hodí.“ řekl pan Vetchý. Vzal kus papíru a vystřihl z něj trojúhelník a dal ho nad „dům“. (Položíme trojúhelník, prázdný, s číslem 7.)

„Sedmý den je jako střecha k tvému domu. Je to vrchol stvoření, den klidu, který Bůh požehnal. Podívej: dům potřebuje střechu, aby byl celý a dobře se v něm žilo. A stejně tak svět potřebuje sedmý, Bohem požehnaný den. Pak teprve je úplný. Ty jdeš každý sedmý den s tátou na bohoslužbu. A všimni si, že tam lidé často děkují za stvoření a přírodu, nebo prosí za její obnovu. To příroda potřebuje.“

„To mi něco připomnělo.“ řekla Erika. „Mám se zeptat, jestli byste v neděli nejel do kostela s námi. Táta říkal, že vezmeme auto. Jestli chcete. Aspoň můžeme ten systém dokončit spolu,“ dodala nesměle.

Pomůcky

Listy papíru s nápisy jednotlivých prostorů a dnů (dle nákresu), nebo s obrázky (pokud nepočítáme s jejich pozdějším vybarvováním s dětmi); trojúhelníkový sedmý den („střecha domu“).

Přesah — Aktivity (po vyprávění vyberte některé z následujících):

- (Pro menší děti) pokud jsou spodní prostory pouze nadepsané, vymalujeme je spolu s dětmi. Prostory „druhého patra“ vyzdobíme obyvateli, buď z dekoračního materiálu nebo z připravených obrázků (pro logiku příběhu je vhodnější nechat prostory prvního patra volné). Můžeme také obyvatele nalepovat ve čtvercích připomínajících okna, čímž podpoříme vzhled domu.
- Spolu s dětmi přemýšlíme, které části stvořeného světa se objevují při bohoslužbě. Chléb, víno, voda (svátosti), světlo (svíce), květiny (připomínají krásu světa i Stvořitele) — můžeme je nakreslit nebo vepsat do 7. dne. Vhodně dětem vysvětlíme, že na bohoslužbách máme na prvním místě ty části přírody, které Ježíš vybral jako znamení

své přítomnosti (tj. svátosti). Zbytek stvoření na bohoslužbu „přinášíme“ v modlitbách.

- Jiná možnost: Spolu s dětmi přemýšlíme, co dělají v neděli. Výsledky zapíšeme do „střechy“ domu. K aktivitám, které se nějak dotýkají přírody nebo obnovy stvoření, necháme děti dokreslit malý čtyřlístek nebo květ (vhodně připomeneme, že i pomoc lidem nemohoucím nebo s handicapem je součástí obnovy stvoření, srv. pan Vetchý v příběhu).
- Celý dům lze také nalepit na lepenku, a potom příp. domalovat okolí přírodní scénou a vnitřek nechat spíše nevyzdobený. A ke střeše domalovat kříž nebo kalich, nebo nad ni nadepsat text, který je nad vstupem do našeho bohoslužebného prostoru.
- Přemýšlíme o tom, jak se může modlitba za obnovu přírody projevit v našem jednání. Co můžeme dělat, abychom přírodu neničili? Kde zasahujeme do prostoru jiných „obyvatel světa“? Jak můžeme přírodě aktivně pomoci? Nápady napišme do okolí domu nalepeného na větším podkladu.
- Pro starší (nebo znalé) děti můžeme po aktivitě přidat dovětek příběhu: Třetí den zazvonila Erika na pana Vetchého znovu. „Mám ještě jednu otázku. Kde v tom domě bydlí Bůh?“ Jak by jí děti na místě pana Vetchého odpověděly? Zkusme s dětmi odpovědi hledat. Boží místo není v kostele, ani v 7. dni, ani „všude“. Správnou odpovědí je, že Bůh je „stavitel domu“ — je větší, než tento svět a nemůžeme ho ztotožnit s žádným prostorem. Upozorníme děti, že je chyba si Boha „zmenšit“ a umístit ho do jednoho z pokojů domu (např. slunce, hvězdy nebo stromy), jako to dělají někteří lidé.
- Některé z činností nebo ze stvoření, kterými děti vyzdobili dům, vhodně zahrneme do modlitby.

2.2.3 Starší školní děti

Přečtěte společně text Gn 1,1–31. Čtení zahájíme sami. Pro soustředěné čtení doporučujeme číst z jediné Bible s tím, že se předem domluvíte, že vždy po slovech „Byl večer a bylo jitro, den…“, předá čtenář Bibli dalšímu (podle své volby) a ukáže mu, kde má pokračovat. Když zazní v. 31 („Byl večer a bylo jitro, den šestý“), vezmeme Bibli čtenáři a zavřeme ji. Sedmý den řekneme vlastními slovy.

Příběh, který jsme slyšeli, napsali lidé neuvěřitelně dávno, možná až před 2500 lety. Ale téma toho příběhu je dnes stejně důležité jako tehdy. Je to velká báseň o původu světa, o tom, že úplně všechno (moře, vzduch, hvězdy, stromy, zvířata) pochází od Boha — a také já, celý můj život by se nestal, kdyby si to Bůh nepřál. Jak taková báseň asi vznikala?

Věřící Izraelec se díval kolem sebe, obdivoval krásu a řád světa a říkal si, „to přece nemůže být jenom tak, to nemůže být náhoda“. A přemýšlel, kde ve světě poznává Boží autorství. A pak ten příběh vyprávěl.

My bychom takovou báseň — takové vyznání dnes napsali jinak. Máme jiné představy o světě, třeba obloha pro nás není tvrdá kupole, která zakrývá zemi. I v přírodě obdivujeme něco jiného, než tehdejší lidé. Třeba nádherně vyfocené galaxie, nebo chytrost delfínů, anebo úžasný svět pod mikroskopem. Zkuste si představit, jak by takové vyprávění vypadalo dnes, jak by ho zapsal někdo se současnými poznatky o světě.

Pro inspiraci rozdejte dětem zkrácenou báseň Vesmír je tvá svatyně od E. Cardenala, podle Žalmu 150. Můžete použít i původní delší formu (http://bit.ly/1Gk95vE, pod příslušnou kapitolou).

Vesmír je tvá svatyně

Chvalte Pána světa,

vesmír je jeho svatyně,

dlouhá, široká, vysoká

stamilionů světelných let.

Chvalte ho, Pána hvězd

a mezihvězdných dálek.

Chvalte ho,

Pána mléčných drah

a prostorů mezi nimi.

Chvalte ho, Pána atomů

a prázdných míst mezi atomy.

Chvalte ho houslemi, flétnami a saxofony…

chvalte ho gramofony a magnetofony.

Všechno co dýchá, chval Pána,

každá živá buňka.

Aleluja

Rozdělte děti do malých skupin (po 2–3) a dejte jim úkol, ať napíšou podobnou báseň o Bohu, Stvořiteli vesmíru, kterému není rovno. Můžete dětem pomoci tím, že si do každé skupiny vyberou, příp. vylosují témata, která mají do své básně zahrnout. Cardenal používá jazyk fyziky, můžeme tedy nabídnout jiná témata: příroda, chemie, moderní hudba, geografie, technika, lidské tělo nebo lékařství, kosmické lety, přírodní zákony, virtuální realita.

Na závěr přečteme texty, v každém zkusme něco ocenit, nebo se zeptat, proč to bylo napsáno. Připusťme i to, že děti napíšou „antipříběh“, text, který ke stvoření přistupuje s vtipem nebo ironií (např. text o Bohu, který nám dal schopnost rozrýt zemi povrchovými doly). Takové texty můžeme pochválit s vhodným komentářem. Hravým a nevážným textům se můžeme zasmát spolu s autory.

Na závěr jako modlitbu přečteme Žalm 150; můžeme jej také zazpívat (Svítá 65).

2.2.4 Přesah

Tipy pro rozhovor o vědě, víře a stvoření — viz starší přípravky Martiny Kadlecové a Michala Kitty na katechetickém webu (http://bit.ly/1H3Dq03, resp. http://bit.ly/1RLRoqI).

2.3 Liturgie

2.3.1 Písně

Žalm 8 (Svítá 75); Chvalte Pána (Svítá 89); Laudato sii (Svítá 172)

2.3.2 Biblický text k zapamatování

Naše pomoc je ve jménu Hospodina; on učinil nebesa i zemi. (Ž 124,8)

2.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: Hospodině, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi (Svítá 76).

1.3.4 Okénko do bohoslužeb

- Spolu s dětmi naučíme bohoslužebné shromáždění refrén písně Žalm 8. Na závěr zazpíváme celé, s mluvenými vstupy.
- Na shromáždění přineseme tři velmi nesourodé předměty (zelenou větvičku, misku vody, kámen nebo sůl apod.). Takové věci obvykle do kostela nepatří, ale dnes si budou děti vyprávět příběh, kde se tyto a jiné věci všechny objeví. Předměty dětem předáme, aby je odnesly do NŠ.

2.3.5 Modlitba

Zpívaná — Pane slyš náš hlas (Svítá 248).

Tuto modlitbu můžeme také přednést, čímž se zvýrazní text, který často bezmyšlenkovitě zpíváme: Pane, slyš náš hlas, chcem tě chválit zas. Za to, že máš v péči, celý svět i nás. Amen.

Bože, ty jsi nás povolal k životu a tolik dobrých věcí jsi nám dal. Děkujeme za (jmenujeme věci z výuky). Dej, ať pečujeme o tvoji křehkou přírodu, ať nejsme lhostejní a bezohlední vůči tvému dobrému stvoření. Amen.

1 Tento titul doporučujeme s velkou rezervou, protože mnoho věcí zjednodušuje, zbytečně zesměšňuje vědu apod. Výše zmíněné tituly M. O. Váchy jsou mnohem spolehlivější.

Odkaz na pracovní list
01 Stvoření světa a člověka
01 Stvoření světa a člověka - st
DESKOVÁ HRA STVOŘENÍ SVĚTA
HLEDAČKA STVOŘENÍ SVĚTA - hra do přírody
Stvoření světa pracovní list
Cílová skupina
Předškolní
Školní
Starší školní
Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)

Biblický odkaz (kat)

Genesis 1,1–2,3